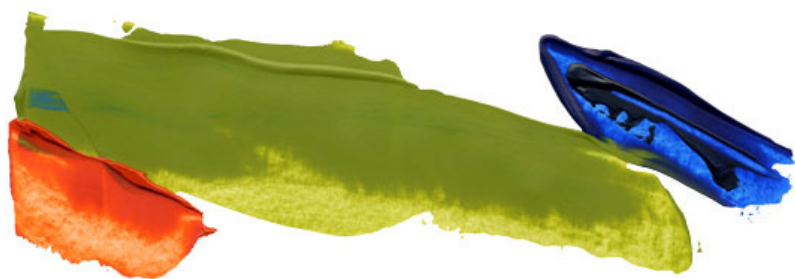

N a j b o l j š e č r t i c e
l i t e r a r n e g a n a t e č a j a N e d e l j e 2 0 2 4

1

I Z B R A N A B E S E D A

FOTO **MARKO ROGI**

Kava iz Kolumbije

K S E N I J A Š E Š E R K O

Zvezde za Jana

1. N A G R A D A

K S E N I J A
Š E Š E R K O

Zvezde za Jana

Zbudil ga je tovornjak, ki je v sosesčini praznil smetnjake. Pri vsakem dvigu je zaškripalo, potem pa glasno udarilo. Ni prav veliko spal, zato je nekajkrat sočno zaklel in se pokrnil z odejo čez glavo. Zdelo se mu je, da tolče po njem. Potem je pogledal na uro in še enkrat krepko zaklel. Že nekajkrat je zamudil pouk.

»Toliko ti manjka do ukora,« mu je ob zadnji zamudi rekla razredničarka in s palcem in kazalcem nakazala milimetrsko razdaljo. V skodelo je nasul kosmiče in odprl hladilnik. Mleka spet ni bilo. Odprl je vrata v mamino spalnico. Ležala je na hrbtu z odprtimi usti in rahlo smrčala. Zadel ga je vonj po postanem vinu in cigaretah. Še po tolikih letih soočanja z njenim stanjem se ni mogel odločiti, kaj bolj smrdi: vonj po alkoholnem bruhanju ali postanih čikih v pepelniku. Spet je podaljšala popoldansko izmeno v bifeju. Ni slišal, kdaj je prišla, verjetno zgodaj jutraj. Vedel je, da v teh službenih podaljških uživa, čeprav mu kar naprej servira isto zgodbo o groznem šefu in izgubi službe. Zagrabil je pest kosmičev, jih zatlačil v žep in zaloputnil z vrati.

Ob takih jutrih je bil vesel, da je imel do šole le nekaj minut peščenja. Vedno jih je koristno uporabil za sestavo delovnega načrta za dan, ki je bil pred njim. Pred poukom je imel sestanek šolske plesne skupine. Mentorica jim bo predstavila točko, s katero bodo sodelovali na prireditvi ob zaključku šolskega leta. Po pouku je bil z Mijo dogovorjen za izdelavo oblačila, ki bo del ocene predmeta modno oblikovanje. Globoko je vzdihnil, saj je pozabil skice na jedilni mizi. Tretji letnik je vseboval veliko več praktičnega dela in to ga je nadvse veselilo. Ko mu le mama ne bi kar naprej težila.

Bil je še čisto majhen, morda star tri leta ali malenkost več. Igrač ni imel veliko, a jih tudi ni posebej pogrešal. Ure in ure je lahko poplešaval ob melodijah iz majhnega radia, ki ga je imela mama na nočni omarici. Kadar je vedel, da je dolgo ne bo domov, je odprl njeno omaro. Najprej je občudoval pisano vsebino, potem pa se zatopil v raziskovanje in preoblačenje. Nase je vlekel vse, od poletnih, s cveticami posutih oblek, ki so se vlekale za njim kakor vlečka, do svilenih šalov, ki jih je zavijal okoli sebe in odkrival vedno nove načine uporabe. Od vseh zakladov pa so ga najbolj pritegnili rdeči salonarji z visoko peto. Stopil je vanje, da se je majčken podplat izgubil v njih in se mu je zdelo, da se je povzpел za celo nadstropje višje. Potem je sedel za mamino toaletno mizico ter se naličil. Natančno se spomni prav tistega trenutka, ko se je naličen pogledal v ogledalo. Vzelo mu je sapo. V točno tistem trenutku je začutil, da je to on. Da je to prava oseba. Da je ta oseba deklica, ki se je pritajila v telesu drobenega fantka. Takrat ga je mama prvič zalotila.

»Kaj delaš? To so moje stvari. Pusti jih pri miru. Da te ne dobim več v moji spalnici.«

Ko ga je zalotila tretjič, petič... jo je postalo neznansko strah in prav vsakokrat je podivjala: »Fant si, madona!«

Pograbila je pas, ki je ležal na postelji in ga nabila, da je bil ves marogast po telesu. Ko se je zavestno začel zavedati sebe in svojega bednega življenja, se ji je uprl. Potem ga je nabila še bolj. Dokler ji ni nekega dne zabrusil, da bo povedal v šoli in ji ga bodo vzeli, kakor starejšo sestro, ki je bila do polnoletnosti v rejniški družini. Na svet je prišel po maminem prisilnem odvajanju od alkohola, zato ga je smela obdržati. Po tem njegovem uporu ga je pogledala, kakor da ne more verjeti, kaj se je pravkar zgodilo. To je bila prelomna točka, saj je šele takrat opazila, da ni več majhen fantek, ampak da odrasča v samo-

stojno osebnost. Še tisto malo naklonjenosti do njega je v trenutku izpuhtelo. Zaživela sta ne drug z drugim, ampak drug ob drugem, kakor vzporednici, ki se ne glede na dolžino, nikoli ne križata. Janu je bilo od takrat veliko lažje. Vpisal se je na srednjo šolo za oblikovanje. Splošnih predmetov ni maral, je pa zato toliko bolj užival v vseh tistih, ki so zadovoljila vse njegove potrebe po ustvarjanju in umetniškem izražanju.

Mija je bila že čakala. Pozdravil jo je in ji dal petko. V njeni družbi je bil lahko on. Že takoj v prvem letniku ga je pritegnila kot neustavljiv magnet. Bila je lepa, vendar ga je veliko bolj osupnila njena blaga narava. Zdela se mu je kakor morska vila, ki ne stopa po asfaltu, ampak plava, da uporablja nevidne plavuti, morda krhka krila, ki jih pred ljudmi zloži in skrije. Sprva je bila prepričana, da se je zaljubil vanjo. Bolj trdno je postajalo njuno prijateljstvo, več delcev sebe ji je razkril. V enem zadnjih pogovorov je spregovoril o tem, kako ga je mama peljala k bioenergetiki, da bi iz njega posesal negativne energije, pa k župniku, da bi iz njega izgnal hudiča. On pa je postal še bolj prepričan, da je pač čisto navadno dekle, ujeta v napačnem telesu.

Mija je bila edinka in navajena lagodnega življenja, morda preveč. Njuno prijateljstvo ji je začelo odkrivati čisto nov, njen neznan svet. Svet bede, nerazumevanja, odrinjenosti. Pa tudi svet, kjer vse ni tako, kakor je videti. Njuni pogovori so bili pogovori dveh odrasčajočih deklet. Ure in ure sta lahko govorila o novih modnih smernicah, frizurah, ličilih, pa tudi o fantih. Vedela je, da mu je všeč Tim in da se mu ne upa približati.

»Dokler držim razdaljo z njim, lahko upam,« ji je dejal.

FOTOGRAFIJE **MARKO ROGI**

Fotografije je Marko Rogi posnel med svojim postankom v Armeniji v Kolumbiji. Fotografija na strani levo prikazuje letališče, ki je sredi gozda. »Zato sem mislil, da smo prispe-
li v džunglo. Po nekaj minutah vožnje z najetim avtomobilom pa smo lahko prepoznali prve stolpnice, ki so bile zgrajene sredi tega neokrnjenega območja. To območje je znano kot območje gojenja kave. Ker leži na približno 1800 metrih nadmorske višine, je kot nalašč za visokokakovostno, vendar počasi rastoče

zrnje ‚arabica‘. Na fotografiji na prvi strani je moj majhen pridelek, ko sem lahko na ekskurziji nabiral kavo. Videli smo, kakšna je pot kave od sajenja do praženja in mletja. (Na eni sliki zgoraj vidite, kako posušena zrna še vedno ležijo na soncu s temno kožico). Videli smo, kako kmetje zelo trajnostno ravnaajo s svojo zemljo. Ne gojijo samo monokultur, ampak med kavovci gojijo tudi kakav, banane in številne druge rastline, da ne obremenjujejo zemlje in imajo dlje časa boljši pridelek.«

K S E N I J A Š E Š E R K O

Zvezde za Jana

FOTOGRAFIJA MARKO ROGI

Drug drugega sta dopolnjevala. Sošolci so ju sprejeli kakor par, njima pa se ni zdelo vredno razlagati.

Mentorica jim je predstavila vizijo plesne točke in jih spodbudila, da jo nadgradijo s svojimi idejami. Možganska nevihta razgretih glav je hitro obrodila skupek idej in kmalu so lahko začeli oblikovati vloge.

»To je pa šlo hitro!« je bila zadovoljna, »manjka nam še samo vloga zadnje roje-nice.«

Nastala je tišina, gledali so se med seboj in ocenjevali, kdo bi lahko zasedel prsto vlogo, saj so brez vlog ostali samo še fantje. Mija je pogledala Jana in mu namignila, naj dvigne roko. On pa je otrpnil. Želja je bila tako vroča, da se mu je zdelo, da bo zgorel od hrepenenja. Vendar si ni upal. Bal se je posmehovanja, morda celo nasilja tistih, ki ne razumejo, da zvezde, kakor je govorila Mija, žarijo na nebu za vse enako. Ampak vedel je, da je ona zelo posebno bitje in da so drugi oddaljeni od tega še za celo vesolje.

»Jan naj bo!« je zavpila, njemu pa je v trenutku postalo slabo. Ko je lahko ponovno zajel sapo, je Mija stopila pred skupino z vprašanjem: »Kdo je že slišal za Tespisovo gledališče? Pokukajte malo v zgodovino stare Grčije. Tespis je dosegel, da so lahko bili igralci tudi navadni ljudje, ne samo izbranci. Vendar ženske niso smele obiskovati gledališč. Zato so vse vloge igrali moški. Poleg igranja so morali obvladovati še

ličjenje, friziranje, izdelovali so kostume. Jan je odličen igralec in plesalec, pravzaprav je odličen v vsem, česar se loti. Mislim, da je pravi za to vlogo.«

V prostoru je zavladala smrtna tišina.

Potem je mentorica vstala, stopila do njega in ga vprašala: »Kaj pa ti misliš o tem?«

»Če so drugi za, nimam nič proti,« je obotavljivo pristal.

Obrnila se je proti skupini muzajočih najstnikov: »Ima kdo kakšno pripombo?« Ozrla se je po prostoru in ker so bili vsi tihi, je dodala: »Dobro, torej imamo zadnjo rojenico. Upam, da se vsi veselite, ker bomo poustvarili zgodovino, Janu pa najlepša hvala za pogum. Računam na sodelovanje vseh in upoštevanje starogrških pravil, kjer so obravnavali moške igralce v ženskih vlogah občudujoče in nadvse spoštljivo.«

Dan je preživel v pajčevinastem oblaku. Sedela sta na klopci v parku v bližini Mijine hiše. Majski večer je postregel z blago sapico, tulipani so začeli zapirati čašaste cvetove. Janu se je zdelo, da je park ovit v tančico miru. Barve so pričele blede-ti, mrak je pridušil glasove ptic. Prižgala se je prva zvezda. Potem pa še ena in še ena. Sedela sta brez besed, dve nemi duši v tišini mladega večera, zlit v eno, a zaprti vsaka v svojo lupino misli.

O AVTORICI

Ksenija Šešerko

Moja življenjska pot je bila že od otroštva posejana s knjigami. Oče je bil amaterski pisec in slikar, oba z mamom pa strastna bralca in zbiralca knjig.

Sem vzgojiteljica predšolskih otrok in učiteljica razrednega pouka. Delala sem tudi kot inkluzivna pedagoginja z otroki s posebnimi potrebami. Leta 2009 sem prejela za svoje pedagoško delo zlato Šilihovo plaketo.

Leta 2016 sem se upokojila. K aktivnemu pisanju sta me spodbudili vnukinji. Leta 2019 so začele nastajati moje Zgodbe iz babičine skrinje. Ilustrirali so jih otroci iz moje nekdane šole ter vnukinji. Knjiga je dobila nadaljevanje z naslovom Še ene zgodbe iz babičine skrinje. Decembra 2021 je izšel moj prvi roman za odrasle z naslovom Zbornica. Lani julija je izšla zbirka zgodb za otroke SOS za živali. Pred kratkim je izšla moja četrta knjiga za otroke z naslovom Uganke za vse letne čase. Vnukinji sta kot ilustratorki sodelovali pri vseh njihovih knjigah za otroke.

V letu 2021 sem prejela srebrno priznanje za izbor na Državnem srečanju odraslih literatov V zavetju besede 2021.

Od leta 2019 sem prejela (vključno z vašo, ki jo neizmerno cenim) deset prvih nagrad, nekaj drugih in veliko priznanj. Lani sem bila prejemnica Mentorjevega feferona za najboljšo protestno pesem v Sloveniji. Nagrada je bila uglasbitev pesmi. Letos sem bila s strani Društva slovenskih pisateljev povabljena, da pesem predstavim na dan Primoža Trubarja na njegovi domačiji. Prireditev je bila naslovljena Dom v jeziku in je potekala v živo na tretjem programu Radia Slovenija, programu Ars. Lani in letos sem prišla v ožji izbor Onine zgodbe, ki je projekt revije Onapulus pri časopisu Delo. Letos je na natečaj prispelo 161 zgodb. Avgusta bom v okviru dvojezičnega projekta Založbe Kulturni center Maribor, z naslovom No Border Words, obiskala Madžarsko. Predstavila se bom s svojo pesmijo, ki je prevedena v madžarski jezik in bo natisnjena v dvojezičnem zborniku.

Prosti čas rada preživljam s svojo družino. Poleg pisanja rada berem, potujem, spoznavam nove ljudi ter pečem kruh in slaščice. Ko želim biti sama, grem na vrt med rastline, ki mi nudijo prvovrstno meditacijo in sprostitve. Ali pa sedem za računalnik in snujem nove projekte.